

Kulttuurialan kehitys 2010-2021 sekä sen vaikutus työllisyyteen ja julkiseen talouteen

Pasi Holm 8.11.2023

Valtio tukee kulttuurialaa 1,3 miljardilla eurolla, ja ala tuottaa 14 miljardin euron tuotoksen*

*Otsikko editoitu 4.12.2024. Alkuperäinen teksti : ”Valtion 1,2 miljardin euron tuki tuottaa 14 miljardin euron tuotoksen koronapandemiasta huolimatta.”

- Taiteen ja kulttuurin valtionrahoitus oli yhteensä 1,2 miljardia euroa vuonna 2019 (Cuporen työpapereita 13/2021). Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoitti kulttuuria 785 miljoonalla eurolla. Asiantuntija-arvioiden mukaan vuoden 2021 rahoitus ilman koronatukia on pysynyt samalla tasolla.
- Kuntien kulttuuriin kohdistamat toimintamenot ovat asiantuntija-arvion mukaan noin 900 miljoonaa euroa vuonna 2020.
- Näiden lisäksi koronatukea maksettiin vuosina 2020 ja 2021 yhteensä 410 miljoonaa euroa kulttuurille ja taiteelle.
- Kotitaloudet käyttävät omia rahojaan kulttuuriin 5,7 miljardia euroa vuodessa.
- Kulttuurialojen tuotos on vuodessa 14 miljardia euroa.
- Kulttuuriala työllistää suoraan 72 000 henkilötyövuotta ja välillisesti 43 000 henkilötyövuotta: yhteensä 115 000.
- Kulttuurialan palkkasumma on kokonaisuudessaan 4,9 miljardia euroa.
- Julkinen sektori kerää työtuloihin perustuvia veroja ja veroluontoisia maksuja 3,1 miljardia euroa.

Tuotos koostuu tilinpitojakson aikana tuotetuista tuotteista. Tuotos eritellään kolmeen tyyppiin: markkinatuotos, tuotos omaan loppukäyttöön ja muu markkinaton tuotos.

Tutkimus perustuu Kulttuurisatelliittiin ja kuntatilastoihin

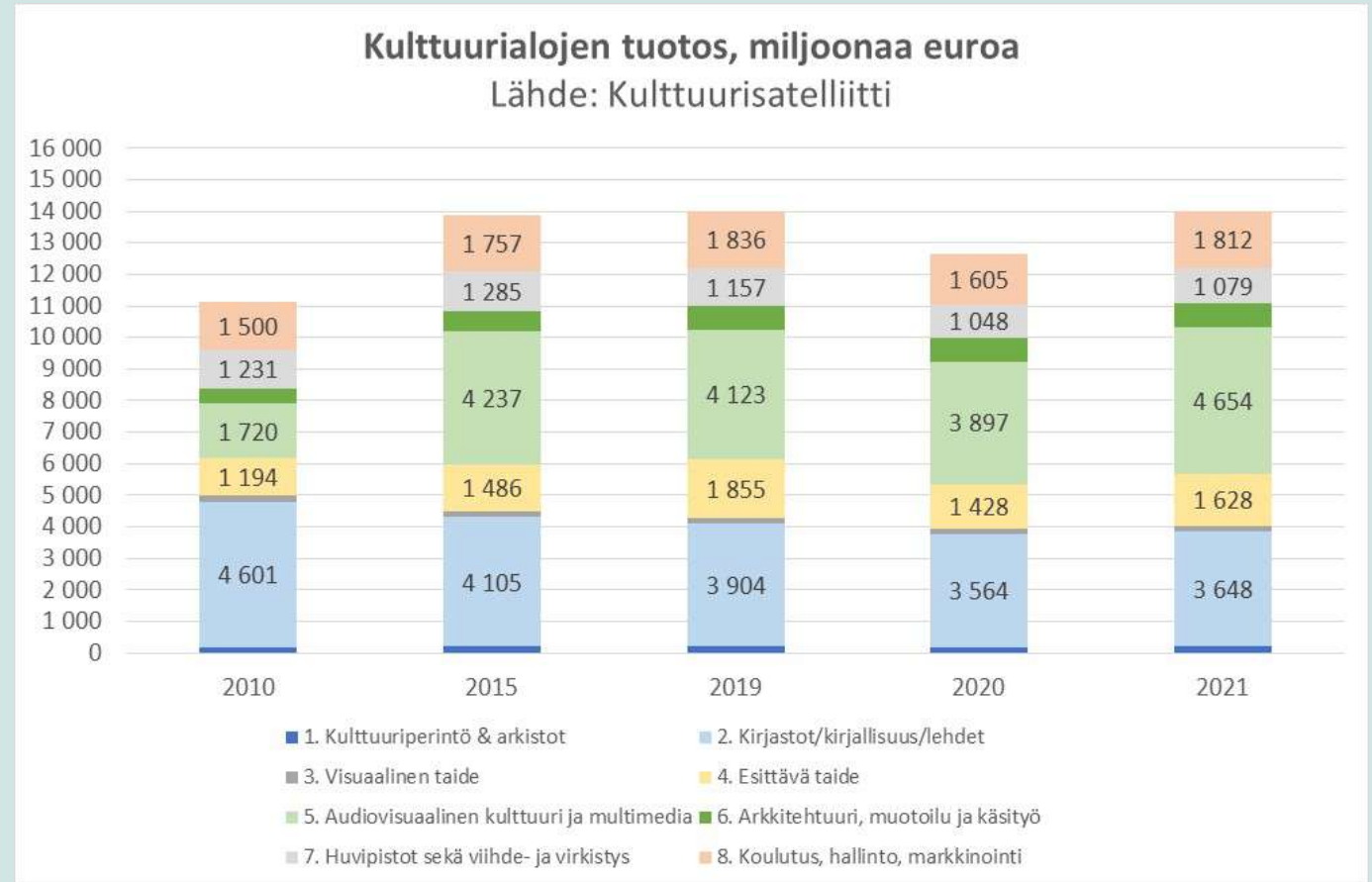
Kulta ry on tilannut selvityksen

- Tutkimuksen pääasiallisena tietolähteenä on Tilastokeskuksen **Kulttuurisatelliitti**.
- Kulttuurisatelliitin luokitus on mukautettu Cupore-luokituksen kanssa.
- Kulttuurisatelliitin luokasta ”kirjastot, museot ja kulttuuriperintö” on erotettu kirjastot erilleen Kuntatilaston perusteella.
- Kulttuurisatelliitin **tuotos** koostuu tilinpitojakson aikana tuotetuista tuotteista ja palveluista. Se sisältää sekä henkilökohtaiset että kollektiiviset tavarat ja palvelut, joita niiden tuottaja tarjoaa muille yksiköille. Tuottajana toimii aina paikallinen toimialayksikkö eli toimipaikka.
- Tuotos koostuu markkinatuotoksesta, tuotoksesta omaan loppukäyttöön ja muusta markkinattomasta tuotoksesta.
- Markkinatuotos myydään tai on tarkoitettu myytäväksi markkinoilla tuotantokustannukset kattavaan hintaan, ja sen tuottajia kutsutaan markkinatuottajiksi.
- Muuta markkinatonta tuotosta on tuotanto, joka toimitetaan muille yksiköille ilmaiseksi tai taloudellisesti merkityksettömään hintaan ja sen tuottajia kutsutaan markkinattomiksi tuottajiksi.

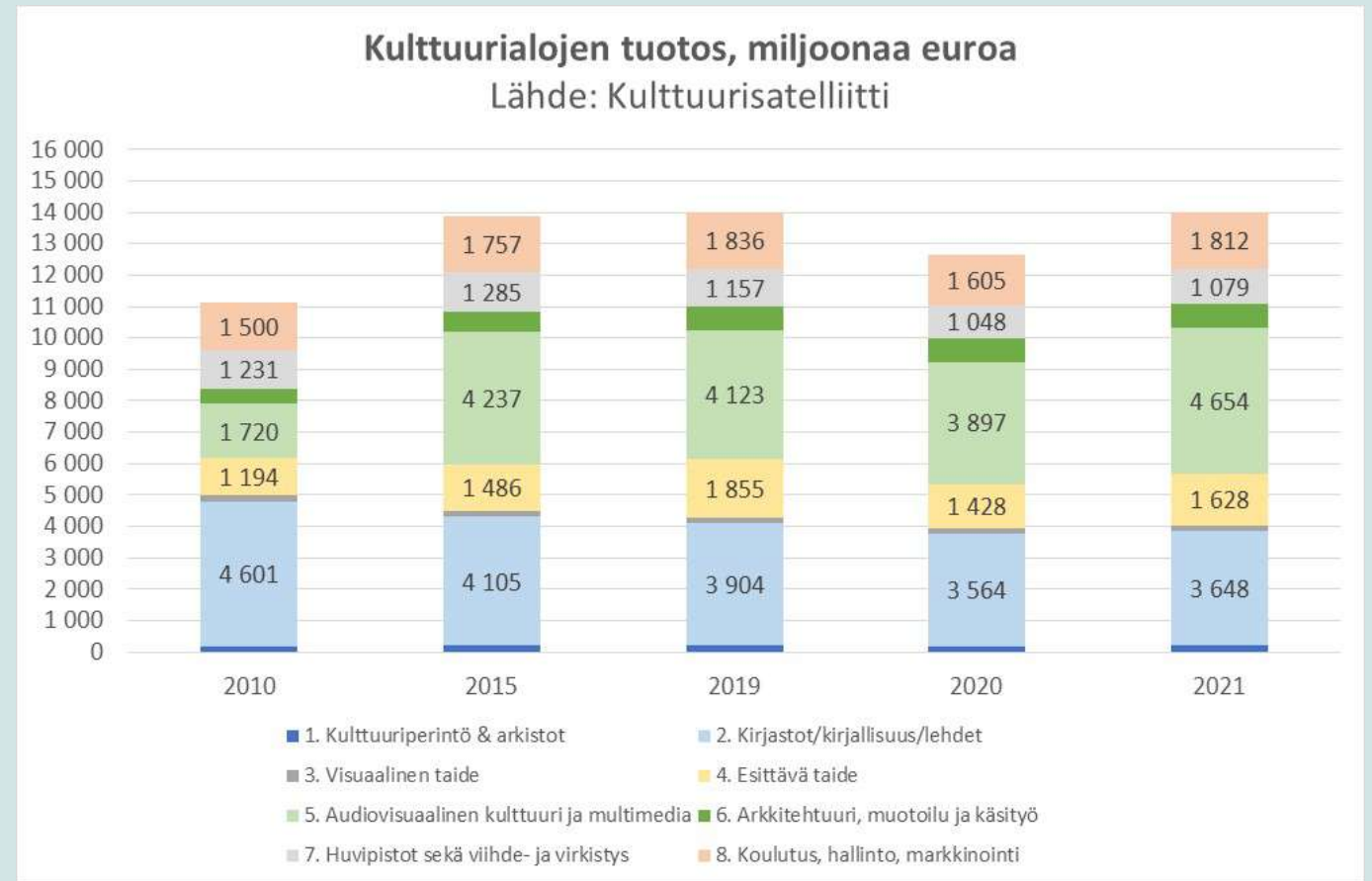
Kulttuurialojen tuotos oli 14 miljardia euroa vuonna 2021: kasvua 1,4 miljardia euroa edellisestä vuodesta

- Kulttuurialojen tuotos on vuodessa 14 miljardia euroa.
- Viime vuosikymmenen aikana kulttuurialojen tuotos on kasvanut noin kolme (3) miljardia euroa.
- Audiovisuaalinen kulttuuri ja multimedia sekä esittävä taide ovat lisänneet tuotosta.
- Tuotos on vähentynyt kirjastoissa, kirjallisuudessa ja sanomalehdissä.
- Kulttuurialojen tuotos oli vuonna 2021 hieman suurempi kuin vuonna 2019.

Kulttuurialojen työllisyys oli väheni 71 800 vuonna 2021: työllisyys väheni 5 200 henkilötyövuotta edellisestä vuodesta

- Vaikka kulttuurialojen tuotos on kasvanyt viime vuosikymmenen aikana, on kulttuurialojen työllisyys vähentynyt 30 prosenttia.
- Kulttuuriala työllisti 103 000 henkilötyövuotta vuonna 2020.
- Kulttuurialan työllisyys oli 71 800 henkilötyövuotta vuonna 2021.

- Kulttuuripoliittisen tutkimuskeskuksen Cuporen luokitus eroaa Kulttuurisateliitin luokituksesta.
- Cuporen toimialaperustainen luokitus perustuu valtion/kuntien kulttuurirahoitukseen.

- Kulttuurialoista ”sanoma- ja aikakauslehdet sekä uutistoimistot”, ”taiteilija-, näyttämö- ja konserttitoiminta” ja ”elokuvat, videot ja tietokonepelit” yltyvät noin miljardin euron vuosituotokseen.
- Kulttuurialoista ”Taiteilija-, näyttämö ja konserttitoiminta” työllistää lähes 10 000 työntekijää.
- Myös kulttuurialojen ”mainonta” on iso toimiala.
- Esittävän taiteen työllisyys väheni 700 henkilötyövuotta eli 6 prosenttia vuodesta 2020.

CUPORE-luokitus	Kulttuurisatelliitti-luokitus*	Tuotos, milj €					Työllisyys				
		2010	2015	2019	2020	2021	2010	2015	2019	2020	2021
1. Kulttuuriperintö & arkistot	YHTEENSÄ	175	198	205	185	198	3 100	3 100	2 900	2 900	3 000
	Museot ja arkistot ja kulttuuriperintö	175	198	205	185	198	3 100	3 100	2 900	2 900	3 000
2. Kirjastot/kirjallisuus/lehdet	YHTEENSÄ	4 601	4 105	3 904	3 564	3 648	36 100	27 400	23 500	22 600	21 800
	Kirjastot	325	371	422	382	408	5 700	5 700	5 900	5 900	6 300
	Kirjojen kustantaminen ja kauppa	677	711	795	795	830	6 600	5 000	4 300	4 200	3 800
	Muu painaminen ja siihen liittyvä toiminta	1 249	1 007	865	711	747	9 900	6 400	5 100	4 600	4 100
	Sanoma- ja aikakauslehdet ja uutistoimistot	2 350	2 016	1 822	1 676	1 663	13 900	10 300	8 200	7 900	7 600
3. Visuaalinen taide	YHTEENSÄ	202	177	172	168	190	3 200	1 900	1 600	1 600	1 200
	Valokuvaus	187	166	163	160	181	2 700	1 700	1 400	1 400	1 100
	Taideliikkeit	15	11	9	8	9	500	200	200	200	100
4. Esittävä taide	YHTEENSÄ	1 194	1 486	1 855	1 428	1 628	15 000	14 300	14 200	12 200	11 500
	Taiteilija-, näyttämö- ja konserttitoiminta	770	956	1 204	946	1 003	11 500	11 300	11 500	10 100	9 800
	Kulttuuritapahtumien järjestäminen	424	530	651	482	625	3 500	3 000	2 700	2 100	1 700
5. Audiovisuaalinen kulttuuri ja multimedia	YHTEENSÄ	1 720	4 237	4 123	3 897	4 654	12 300	11 600	10 600	10 800	10 300
	Radio ja TV	986	1 083	971	930	986	5 600	4 900	4 100	4 200	4 200
	Elokuvat, videot ja tietokonepelit	587	2 982	2 908	2 783	3 479	4 900	5 400	5 400	5 500	5 200
	Äänitteet	125	153	225	164	170	1 100	900	800	800	600
	Soitinten valmistus ja kauppa	22	19	19	20	19	700	400	300	300	300
6. Arkkitehtuuri, muotoilu ja käsityö	YHTEENSÄ	501	631	754	756	787	7 300	5 700	6 100	6 400	5 300
	Arkkitehti- ja taideteollisuussuunnittelu	501	631	754	756	787	7 300	5 700	6 100	6 400	5 300
7. Huvipuistot sekä viihde- ja virkistys	YHTEENSÄ	1 231	1 285	1 157	1 048	1 079	10 700	8 800	7 900	7 500	6 600
	Huvipuistot, pelien kauppa sekä viihde ja virkistys	1 049	1 125	989	873	881	7 800	6 600	6 000	5 500	4 600
	Viihde-elektronikan valmistus ja kauppa	182	160	168	175	198	2 900	2 200	1 900	2 000	2 000
8. Koulutus, hallinto, markkinointi	YHTEENSÄ	1 500	1 757	1 836	1 605	1 812	15 700	14 100	13 200	13 000	12 100
	Koulutus ja kulttuurihallinto	350	424	446	412	422	5 200	5 100	5 100	4 900	5 000
	Mainonta	1 150	1 333	1 390	1 193	1 390	10 500	9 000	8 100	8 100	7 100
KULTTUURI YHTEENSÄ		11 100	13 900	14 000	12 700	14 000	103 400	86 900	80 000	77 000	71 800

* Kulttuurisatelliitissa oleva luokka "Kirjastot, arkistot ja museot" on jaoteltu erikseen kirjastoihin ja museoihin kuntien menotilaston perusteella.

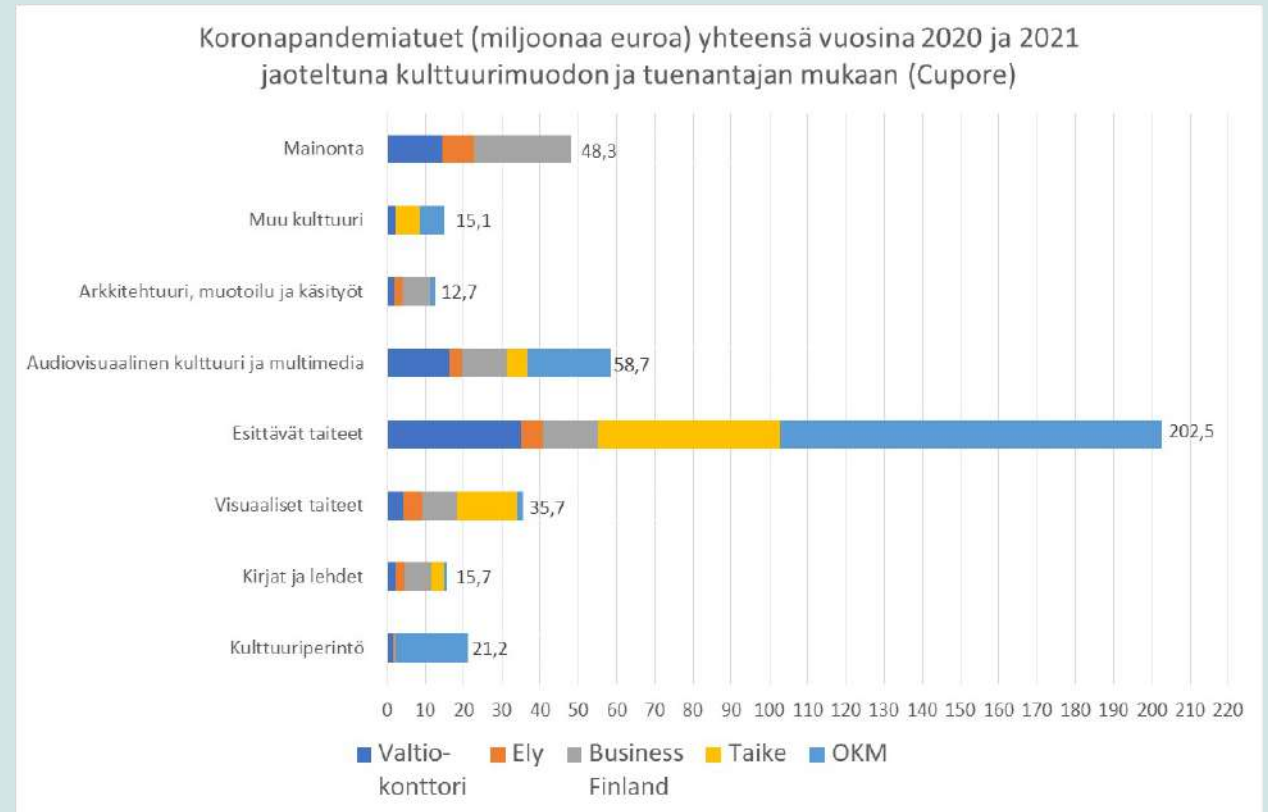
- Kulttuuripoliittisen tutkimuskeskuksen Cuporen luokitus eroaa Kulttuurisatelliitin luokituksesta.
- Cuporen toimialaperustainen luokitus perustuu valtion/kuntien kulttuurirahoitukseen.

- Seuraavilla kulttuurin toimialoilla tuotos on kasvanut yli 50 prosenttia viime vuosikymmenen aikana :
 - elokuvat, videot ja tietokonepelit
 - Arkkitehti- ja taideteollisuussuunnittelu
- Seuraavilla kulttuurin toimialoilla työllisyys on vähentynyt yli 40 prosenttia viime vuosikymmenen aikana :
 - Kirjojen kustantaminen ja kauppa
 - Muu painaminen ja siihen liittyvä toiminta
 - Sanoma- ja aikakauslehdet ja uutistoimistot
 - Valokuvaus
 - Taideliikkeet
 - Kulttuuritapahtumien järjestäminen
 - Äänitteet
 - Soitinten valmistus ja kauppa
 - Huvipuistot, pelien kauppa sekä viihde ja virkistys

CUPORE-luokitus	Kulttuurisatelliitti-luokitus*	Tuotoksen, milj €, muutos, %, 2021/2010	Työllisyyden muutos, %, 2021/2010
1. Kulttuuriperintö & arkistot	YHTEENSÄ	13	-3
	Museot ja arkistot ja kulttuuriperintö	13	-3
2. Kirjastot/kirjallisuus/lehdet	YHTEENSÄ	-21	-40
	Kirjastot	26	11
	Kirjojen kustantaminen ja kauppa	23	-42
	Muu painaminen ja siihen liittyvä toiminta	-40	-59
	Sanoma- ja aikakauslehdet ja uutistoimistot	-29	-45
3. Visuaalinen taide	YHTEENSÄ	-6	-63
	Valokuvaus	-3	-59
	Taideliikkeet	-40	-80
4. Esittävä taide	YHTEENSÄ	36	-23
	Taiteilija-, näyttämö- ja konserttitoiminta	30	-15
	Kulttuuritapahtumien järjestäminen	47	-51
5. Audiovisuaalinen kulttuuri ja multimedia	YHTEENSÄ	171	-16
	Radio ja TV	0	-25
	Elokuvat, videot ja tietokonepelit	493	6
	Äänitteet	36	-45
	Soitinten valmistus ja kauppa	-14	-57
6. Arkkitehtuuri, muotoilu ja käsityö	YHTEENSÄ	57	-27
	Arkkitehti- ja taideteollisuussuunnittelu	57	-27
7. Huvipuistot sekä viihde- ja virkistys	YHTEENSÄ	-12	-38
	Huvipuistot, pelien kauppa sekä viihde ja virkistys	-16	-41
	Viihde-elektroniikan valmistus ja kauppa	9	-31
8. Koulutus, hallinto, markkinointi	YHTEENSÄ	21	-23
	Koulutus ja kulttuurihallinto	21	-4
	Mainonta	21	-32
KULTTUURI YHTEENSÄ		26	-31

Koronapandemiatuki kulttuurille ja taiteelle 410 miljoonaa euroa yhteensä vuosina 2020 ja 2021

- Koronapandemiavuodet 2020 ja 2021 olivat erittäin haastavia kulttuuri- ja taidealalle: yleisörajoitusten vuoksi valtaosa tilaisuuksista ja tapahtumista peruuntuivat.
- Esittävät taiteet saivat koronapandemiatukia yhteensä 202,5 miljoonaa euroa, eli lähes 50 prosenttia alan tuista.
- Audiovisuaalinen kulttuuri ja multimedia saivat tukia 58,7 miljoonaa euroa.

Kulttuurialan palkkasumma 4,9 miljardia euroa. Yhteiskunta kerää vero- ja maksutuloja 3,1 miljardia euroa.

- Kulttuurialan, kuten myös kaikkien muiden toimialojen, vaikutukset julkiseen talouteen ovat riippuvaisia työtuloista eli palkkasummasta.
- Valtio kerää työtulojen perusteella ansiotuloveroa. Koska noin 95 prosenttia työtuloista kulutetaan kotimaassa, valtio saa kulutuksen perusteella arvonlisäveroa.
- Kunnallisvero perustuu pääosin työtuloihin.
- Sosiaalivakuutusrahastot (kuten Keva, työeläkeyhtiöt ja –säätiöt, työttömyysvakuutusrahasto ja työttömyyskassat jne) keräävät palkkasummaan perustuvia pakollisia vakuutusmaksuja.
- Kulttuurialan työllistää 71 800 henkilötyövuotta. Kun otetaan huomioon välilliset vaikutukset eli kerrannaisvaikutukset, kulttuuriala työllistää 114 880 henkilötyövuotta.
- Kerrannaisvaikutukset syntyvät kulttuuritoimialojen käyttämien välituotteiden ja –palveluiden tuottamiseen käytetystä työpanoksesta.
- Kulttuurialan palkkasumma kerrannaisvaikutuksineen on 4,9 miljardia euroa vuodessa.
- Julkinen sektori kerää vero- ja maksutuloja yhteensä 3,1 miljardia euroa vuodessa.

- Kun otetaan huomioon kerrannaisvaikutukset, kulttuuriala työllistää 114 880 henkilötyövuotta.
- Työntekijöiden yhteenlaskettu palkkasumma on noin 4,9 miljardia euroa vuodessa.
- Yhteiskunta (valtio, kunnat ja sosiaalivakuutusrahastot) kerää vero- ja maksutuloja yhteensä lähes 3,1 miljardia euroa vuodessa.

Kulttuuritoimialojen toiminnan työllisyysvaikutus, vaikutus palkkasummaan ja julkisen sektorin tuloihin vuonna 2021

	TYÖLLISYYS			PALKKASUMMA** milj. euroa	VERO- JA MAKSUTULOT*** milj. euroa			
	Välitön	Kerrannais*	Yhteensä		Valtio****	Kunta	Sosiaalivakuutusrahastot	YHTEENSÄ
1. Kulttuuriperintö & arkistot	3 000	1 800	4 800	205	35	35	60	130
2. Kirjastot/kirjallisuus/lehdet	21 800	13 080	34 880	1 480	270	245	435	950
3. Visuaalinen taide	1 200	720	1 920	80	15	15	25	55
4. Esittävä taide	11 500	6 900	18 400	780	140	130	230	500
5. Audiovisuaalinen kulttuuri ja multimedia	10 300	6 180	16 480	700	125	115	205	445
6. Arkkitehtuuri, muotoilu ja käsityö	5 300	3 180	8 480	360	65	60	105	230
7. Huvipistot sekä viihde- ja virkistys	6 600	3 960	10 560	450	80	75	135	290
8. Koulutus, hallinto, markkinointi	12 100	7 260	19 360	825	150	135	245	530
KULTTUURI YHTEENSÄ	71 800	43 080	114 880	4 880	880	810	1 440	3 130

* Kerrannaisvaikutus on 0,6 kertaa välitön työllisyysvaikutus; Tilastokeskus panos-tuotos -taulut.

** Keskipalkka 3 400 euroa/kuukausi

*** Lähde: Veronmaksajat

**** Valtion verotulot sisältävät arvonlisävero. Oletus työllisen nettotuloista 95 % menee kulutukseen

Yksityiset kulutusmenot tärkeä osa kulttuurielämää

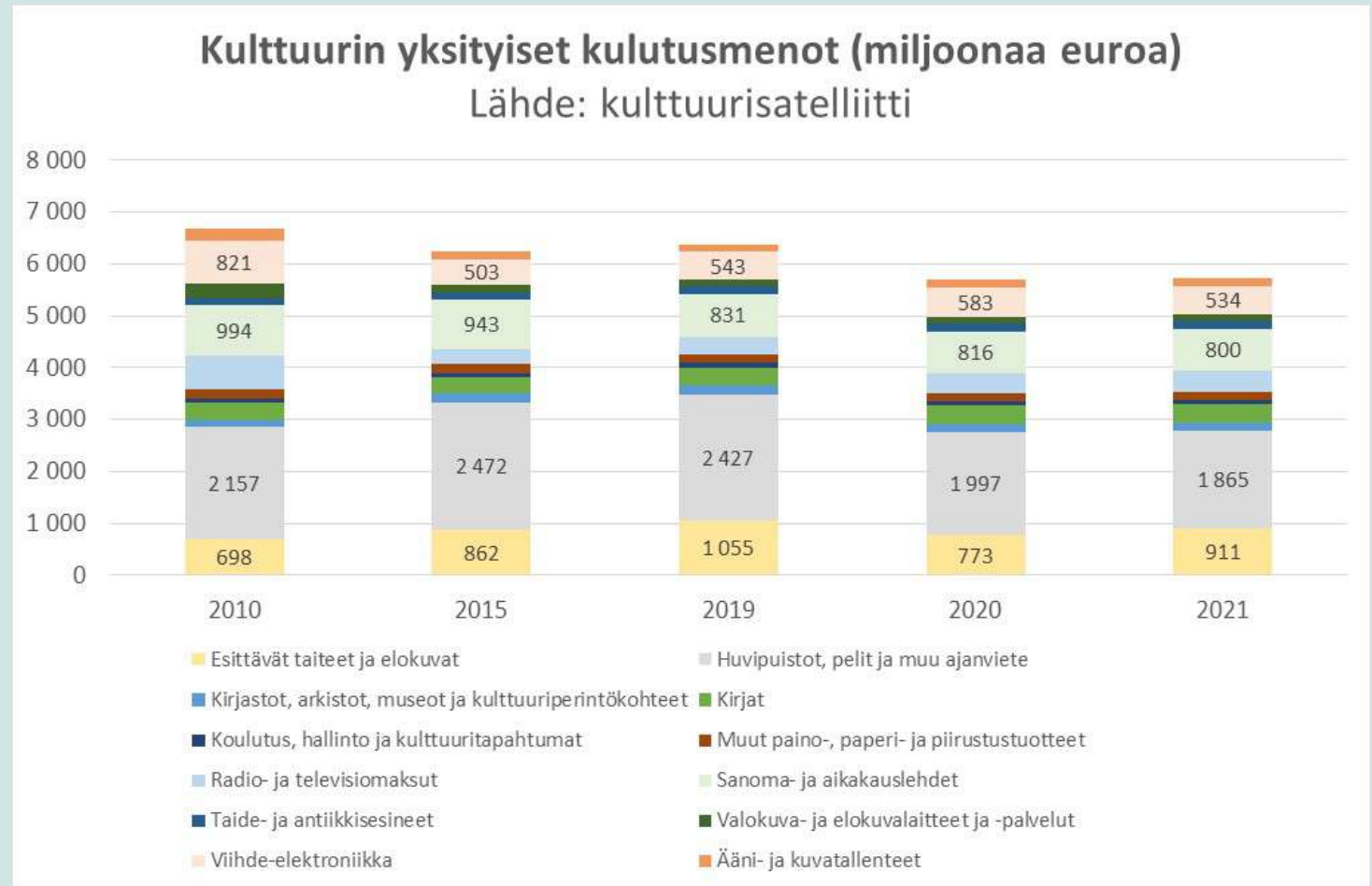
Kotitalouksien kulttuurimenot ovat 5,7 miljardia euroa

- Koronavuodet 2020 ja 2021 ovat vähentäneet kotitalouksien kulttuurimenoja noin 650 miljoonaa euroa vuodessa.
- Vuonna 2019 kotitalouksien kulttuurimenot olivat 6,4 miljardia euroa.
- Esittävien taiteiden ja elokuvien kulutus on ollut trendinomaisesti kasvussa viimeisen kymmenen vuoden aikana.
- Sanoma- ja aikakauslehtien kulutusmenot ovat olleet trendinomaisessa laskussa.

Kotitalouksien kulttuurimenot olivat 5,7 miljardia euroa: kasvua 27 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta

- Kotitaloudet käyttävät omia rahojaan kulttuuriin 5,7 miljardia euroa vuodessa.
- Kulttuurin yksityiset kulutusmenot ovat vähentyneet 15 prosenttia vuodesta 2010 vuoteen 2021.
- Yksityiset kulutusmenot ovat kasvaneet ryhmissä “esittävät taiteet ja elokuvat”.
- Kulutus on vähentynyt toimialoilla “viihde-elektroniikka” ja “Sanoma- ja aikakauslehdet”.
- Radio- ja televisiomaksut ovat myös vähentyneet: selityksenä tähän on YLE-veron käyttöönotto.

FCG.

Kiitos!

Pasi Holm

Johtava asiantuntija

Pasi.holm@fcg.fi

050 374 7462

www.fcg.fi

FCG lyhyesti

Koko maailma ja Suomi elää valtaviin murrosten aikaa.

Murrosten keskellä punnitaan kyky tarttua mullistuksiin ja halu tarkastella maailmaa eri näkökulmista.

FCG on suomalainen suunnittelu- ja konsultointiyritys, joka yhdistää usean eri alan erikoisosaajat aikamme ilmiöiden taakse.

Erikoisosaamistamme on ratkaista ratkaisematon ja kehittää paremmaksi palaset, joista rakentuu hyvä elämä.

Uniikki ymmärrys tulevasta syntyy ihmisistämme, asiakkaistamme ja teknologiasta.

Tietoon pohjautuva suunnittelu ja vastuullisuuden edelläkävijyyks kasvattavat ratkaisukykyämme ja auttavat meitä luomaan parempaa elämää Suomessa ja maailmalla.

2500

asiakasprojektia vuosittain

+700

osaajaa ympäri maailman

+ 4000

asiakasta

71 M€

liikevaihto (2021)